

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

w Zespole Edukacyjnym nr 1 w Świebodzinie

Podstawa prawna

- *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572 ze zm.)*
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 94).*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r., poz. 325)*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017r. poz. 1591)*

Założenia ogólne

Celem doradztwa zawodowego realizowanego w szkole jest przygotowanie uczniów do refleksyjnego wyboru dalszej ścieżki kształcenia oraz zawodu. Tak ogólnie zarysowany cel będzie realizowany poprzez:

- rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń,
- rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych,
- rozwijanie wiedzy o rynku pracy,
- rozwijanie wiedzy zawodoznawczej,
- kształtowanie umiejętności krytycznej analizy procesów zachodzących na rynku pracy,
- rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji, zasobów i sojuszników sprzyjających planowaniu i realizacji celów edukacyjnych i zawodowych
- kształtowanie umiejętności planowania ścieżek edukacyjnych i zawodowych, także w kontekście edukacji całościowej
- przygotowanie do roli możliwych ról na rynku pracy – pracownika, pracodawcy, współpracownika,
- rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie,
- rozwijanie kompetencji transferowalnych,
- rozwijanie umiejętności uczenia się kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej,
- redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.

Charakterystyka programu

Prezentowany program przeznaczony jest do realizacji w szkole podstawowej i przedszkolu. Uczestnikami są uczniowie oddziałów przedszkolnych i klas I – VIII.

Dodatkowo w ramach realizacji programu prowadzone będą działania informacyjne i wspierające rodziców uczniów oraz nauczycieli.

Zgodnie z założeniami programu prowadzone będą:

zajęcia lekcyjne, zajęcia zawodoznawcze, spotkania z zaproszonymi gośćmi, wyjęcia do szkół ponadpodstawowych i zakładów pracy, na których uczniowie:

- poznają własne zasoby - swoje mocne i słabe strony, zainteresowania, umiejętności, uzdolnienia, predyspozycje i inne czynniki, które należy brać pod uwagę przy wyborze przyszłego zawodu i szkoły,
- uzyskają informację na temat świata zawodów i rynku pracy,
- poznają zadania i czynności wykonywane w danym zawodzie oraz wymagania kwalifikacyjne i zdrowotne,
- uzyskają informacje na temat rynku edukacyjnego - poznają ofertę szkół ponadpodstawowych i wyższych oraz kryteria rekrutacyjne do tych szkół,
- poznają system edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej,
- uświadomią sobie potrzebę uczenia się przez całe życie,
- nauczą się planować własny rozwój i podejmować decyzje edukacyjno-zawodowe.

Działania zawarte w programie realizowane są w ramach:

1. obowiązkowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII realizowanych w wymiarze 10 godzin rocznie,
2. obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego w kl. I-VIII,
3. zajęć z wychowawcą w kl. I-VIII,
4. zajęć edukacyjnych prowadzonych zgodnie z przyjętym programem wychowania przedszkolnego w oddziałach przedszkolnych,
5. indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego lub innych specjalistów, wychowawców i nauczycieli,
6. innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, giełdach zawodów, w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy).

Realizatorami działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole są:

1) **Dyrektor**, którego zadaniem jest :

- a) organizacja działań związanych z doradztwem zawodowym;
- b) współpraca z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- c) wspieranie kontaktów pomiędzy uczestnikami procesu preorientacji zawodowej, orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- d) zapewnienie warunków do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- e) organizowanie w szkole wspomagania realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

2) **Doradca zawodowy**, którego zadaniem jest :

- a) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego.
- b) prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 Ustawy - Prawo Oświatowe.
- c) opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologiem i pedagogiem „Programu realizacji doradztwa zawodowego” oraz koordynowanie jego realizacji.
- d) wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami w zakresie realizacji działań określonych w „Programie realizacji doradztwa zawodowego”.
- e) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych

- właściwych dla danego poziomu kształcenia.
- f) prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów.
- g) współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.
- h) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- 3) **Wychowawcy klas**, których zadaniem jest:
- a) określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
 - b) eksponowanie w trakcie bieżącej pracy z uczniami związków realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
 - c) realizacja tematów związanych z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
 - d) wskazywanie uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
 - e) współpraca z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
 - f) współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.
- 4) **Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego)**, których zadaniem jest:
- a) określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
 - b) eksponowanie w trakcie bieżącej pracy z uczniami związków realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
 - c) współpraca z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
 - d) przygotowywanie uczniów do udziału w konkursach;
 - e) prowadzenie zajęć dodatkowych rozwijających zainteresowania i zdolności uczniów;
 - f) współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.
- 5) **Nauczyciele-specjaliści**, których zadaniem jest:
- a) określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
 - b) włączanie treści z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
 - c) współpraca z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
 - d) włączanie się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
 - e) współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.
- 6) **Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej**, których zadaniem jest:
- a) włączanie w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu preorientacji i orientacji zawodowej;
 - b) rozpoznawanie i wspieranie w rozwoju zdolności i uzdolnień uczniów;
 - c) włączanie się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.
- 7) **Nauczyciele biblioteki**, których zadaniem jest:
- a) współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
 - b) aktualizowanie i udostępnianie zasobów dotyczących doradztwa zawodowego;
 - c) włączanie się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.
- 8) **Pielęgniarka szkolna**, której zadaniem jest:
- a) współpraca z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
 - b) udzielanie informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów

- wybieranych przez uczniów;
- c) organizowanie dla uczniów spotkań dotyczących dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

Formy realizacja programu

- działania kierowane do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- prowadzenie kół zainteresowań;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne, giełdy szkół i zawodów, „dni otwarte” szkół ponadpodstawowych;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- stwarzanie uczniom klas VII–VIII możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców lub w centrach kształcenia praktycznego – zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez stronę internetową szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik;
- organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w salach edukacji wczesnoszkolnej;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, prezentacje zawodów;
- umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;

- działania kierowane do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy, np. Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów, w tym uczniów niepełnosprawnych;
- informowanie o targach edukacyjnych, giełdach szkół oraz „dniach otwartych” szkół ponadpodstawowych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik);

- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

- działania kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych;
- zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Przewidywane efekty działania:

- kształtowanie aktywności zawodowej uczniów oraz świadomości planowania swojej przyszłości edukacyjnej i zawodowej;
- pomoc rodzicom w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci;
- dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli.

Spis podmiotów do współpracy w ramach realizacji WSDZ:

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Świebodzinie
- Urząd Miejski w Świebodzinie
- Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim
- Powiatowy Urząd Pracy w Świebodzinie
- Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze
- Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze
- Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim
- szkoły ponadpodstawowe województwa lubuskiego
- Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Świebodzinie
- przedstawiciele zakładów pracy ze Świebodzina i okolic
- Lubuska Komenda Wojewódzka OHP
- Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE)

Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ:

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego oraz roczny „Program realizacji doradztwa zawodowego” są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę: co roku lub po całym cyklu kształcenia. Rada pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia gospodarczo-społecznego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z doradztwa zawodowego.

PRZEDSZKOLE I ODDZIAŁ PRZEDSZKOLNY

Zgodnie z § 3 pkt 1 i 7 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku doradztwo zawodowe jest realizowane w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego na zajęciach edukacyjnych wychowania przedszkolnego prowadzonych zgodnie z przyjętymi programami wychowania przedszkolnego oraz w ramach wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe lub w placówkach i centrach, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy.

Działania w zakresie doradztwa zawodowego w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego obejmują preorientację zawodową, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Cele ogólne:

- rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka,
- redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej,
- kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych,
- pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień,
- rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach i innych form wychowania przedszkolnego wg załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku.

1. Poznanie siebie.

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Zajęcia w zakresie preorientacji zawodowej w oddziałach przedszkolnych są spójne z treściami realizowanego na tym etapie edukacyjnym programu:

W. Żaba-Żabińska, W. Majewska, R. Paździoch „**Program wychowania przedszkolnego**”
Wydawnictwo MAC.

W zakresie celów edukacyjnych cele preorientacji zawodowego są zbieżne z wybranymi celami realizowanymi w ramach powyżej wskazanego programu.

Cele dotyczące wspomagania aktywności społecznej:

- kształtowanie u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach, w tym także do łagodnego znoszenia stresów i porażek,
- rozwijanie umiejętności społecznych dzieci, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi
- stwarzanie warunków sprzyjających wspólnej i zgodnej zabawie oraz nauce dzieci o zróżnicowanych możliwościach fizycznych i intelektualnych,
- nabywanie przez dziecko wiedzy o sobie,
- nabywanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach (odporność na porażki i stres),
- rozszerzanie informacji o swojej rodzinie,
- nabywanie coraz większej samodzielności,
- dążenie do rozumienia własnej indywidualności,
- uświadamianie motywów własnego działania,
- aktywne uczestniczenie w życiu grupy,
- przestrzeganie zasad zgodnego życia w grupie,
- dostrzeganie odrębności innych,
- posiadanie podstawowej wiedzy o miejscu zamieszkania,
- nabywanie świadomości własnej roli, jako dziecka, w środowisku społeczno-kulturowym,
- określanie własnych upodobań (co lubię robić, co mi się podoba),
- swobodne podejmowanie działań zmierzających do określenia własnej tożsamości.

Cele dotyczące aktywności językowej

- wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień oraz kształtowanie czynności intelektualnych, potrzebnych im w codziennych sytuacjach i w dalszej edukacji,
- zapewnienie dzieciom lepszych szans edukacyjnych poprzez wspieranie ich ciekawości, aktywności i samodzielności, a także kształtowanie tych wiadomości i umiejętności, które są ważne w edukacji szkolnej.

Cele dotyczące wspomagania aktywności poznawczej:

- wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień oraz kształtowanie czynności intelektualnych potrzebnych im w codziennych sytuacjach i w dalszej edukacji,
- budowanie dziecięcej wiedzy o świecie społecznym, przyrodniczym i technicznym oraz rozwijanie umiejętności prezentowania swoich przemyśleń w sposób zrozumiały dla innych,
- zapewnienie dzieciom lepszych szans edukacyjnych poprzez wspieranie ich ciekawości, aktywności i samodzielności, a także kształtowanie tych wiadomości i umiejętności, które są ważne w edukacji szkolnej,
- inicjowanie działalności zabawowej według własnych pomysłów i na miarę własnych możliwości,
- prezentowanie własnych zainteresowań, poznawanie cudzych.

Cele dotyczące aktywności artystycznej:

- określanie własnych zainteresowań z określonej dziedziny sztuki,
- rozwijanie talentów artystycznych

Cele dotyczące aktywności ruchowej i zdrowotnej:

- przestrzeganie zasad przyjętych w zabawach ruchowych,
- świadome regulowanie zmęczenia odpoczynkiem,
- poznawanie podstawowych zasad dbałości o zdrowie, przestrzeganie ich,
- rozumienie znaczenia dbałości o bezpieczne, sprzyjające zdrowiu otoczenie,
- poznawanie ogólnych zasad bezpieczeństwa, przestrzeganie ich umiejętnie określanie własnego

samopoczucia.

Ponadto w ramach preorientacji zawodowej realizowane będą:

- zajęcia na podstawie publikacji Bujakowski M., Chmiel I., Hytkowska-Fąfara J., Łabędzka-Stanecka K., Sarad-Dec K., Sowiar D., Przykładowy program preorientacji zawodowej dla przedszkola z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017. (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>),
- wycieczki do miejsc pracy oraz spotkania z przedstawicielami zawodów.

Wydarzenia te będą spójne z celami i treściami realizowanymi w odniesieniu do podstawy programowej. Preferowane są spotkania z przedstawicielami zawodów, którzy nie są rodzicem dziecka z danego oddziału.

Literatura:

1. Bujakowski M., Chmiel I., Hytkowska-Fąfara J., Łabędzka-Stanecka K., Sarad-Dec K., Sowiar D., Przykładowy program preorientacji zawodowej dla przedszkola z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017
2. Forma B., Przepióra A., Poznajemy zawody. Części 1,2,3, Wydawnictwo Bliżej Przedszkola, Kraków 2016 Grzeszkiewicz B. (red.), Preorientacja zawodowa dzieci w wieku przedszkolnym, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2004.
3. Maćkowiak A., Kim zostanę, gdy dorosnę? Piosenki o zawodach, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2016
4. Maćkowiak A., Zgadnij kto to, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2011
5. Strzeмиńska-Więckowiak D., Kim zostanę? Wierszyki o zawodach, SBM, Warszawa 2014.

Karty pracy

Przepióra A. Poznajemy zawody - komplet 3 książek z pomocami dydaktycznymi, Wydawnictwo Bliżej przedszkola

KLASY I-III

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 doradztwo zawodowe jest realizowane:

§3 pkt 2 - w klasach I–VI szkół podstawowych na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy;

§3 pkt 5 - w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy;

§3 pkt 6 - w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół specjalnych przysposabiających do pracy, szkół policealnych i szkół dla dorosłych, na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem;

§3 pkt 7 - w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego, szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół policealnych i szkół dla dorosłych, w ramach wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe lub w placówkach i centrach, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy.

Cele ogólne:

- rozwijanie wiedzy o zawodach i ich znaczeniu w najbliższym otoczeniu dziecka,
- redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej,
- kształtowanie postawy szacunku dla pracy własnej i innych,
- pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień,
- rozwijanie kompetencji miękkich związanych z pracą w zespole i organizacją własnej aktywności.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych - Załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.2 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.3 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.4 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Zajęcia w zakresie orientacji zawodowej w klasach I -III wkomponowane są w proces realizacji podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej.

W kl. III zajęcia realizowane są na podstawie programu: „OTO JA” Program nauczania edukacji wczesnoszkolnej z uwzględnieniem procesów indywidualizacji w kształceniu.

Autorzy: K. Mucha, A. Stalmach-Tkacz, J. Wosianek.

W kl. I i II zajęcia realizowane są na podstawie programu: „Ale to ciekawe” Program nauczania dla klas 1-3.

Autorzy: J. Okuniewska, S. Pilat, B. Skrzypiec, M. Bąkowska, E. Jurys, J. Faliszewska

Ponadto w ramach orientacji zawodowej:

- realizowane będą zajęcia na podstawie publikacji: B. Czapla, B. Matyszewska, E. Ptasznik, M. Skoryna, Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017.
(<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)
- zrealizowane zostaną wycieczki zawodoznawcze oraz spotkania z przedstawicielami zawodów.

Wydarzenia te mają być spójne z celami i treściami realizowanymi w odniesieniu do podstawy programowej. Preferowane są spotkania z przedstawicielami zawodów, którzy nie są rodzicem dziecka z danego oddziału.

Literatura

1. Czapla B., Matyszewska B., Ptasznik E., Skoryna M., Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017.
2. Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEZiU, Warszawa 2014;
3. <http://euroguidance.pl/ksiazki/>.
4. Forma B., Przepióra A., Poznajemy zawody. Części 1,2,3, Wydawnictwo Bliżej Przedszkola, Kraków 2016
5. Maćkowiak A., Kim zostanę, gdy dorosnę? Piosenki o zawodach, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2016
6. Maćkowiak A., Zgadnij kto to, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2011.
7. Strzezińska-Więckowiak D., Kim zostanę? Wierszyki o zawodach, SBM, Warszawa 2014.

KLASY IV-VI

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 doradztwo zawodowe jest realizowane:

§3 pkt 2 - w klasach I–VI szkół podstawowych na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy;

§3 pkt 5 - w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy;

§3 pkt 6 - w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół specjalnych przysposabiających do pracy, szkół policealnych i szkół dla dorosłych, na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem;

§3 pkt 7 - w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego, szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół policealnych i szkół dla dorosłych, w ramach wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe lub w placówkach i centrach, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy.

Cele ogólne:

- rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń, predyspozycji i uzdolnień,
- rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych,
- rozwijanie wiedzy o rynku pracy,
- rozwijanie wiedzy zawodoznawczej,
- rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie,
- rozwijanie kompetencji transferowalnych,
- rozwijanie umiejętności uczenia się,
- kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej,
- redukcja społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.

Treści programowe w zakresie doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkół podstawowych – Załącznik nr 2 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje,
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia,
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość,
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekania odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy o zawodach,
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka,

- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe,
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny,
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów oraz omawia swój indywidualny sposób nauki,
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć,
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych,
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu,
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą

Zadania w zakresie orientacji zawodowej realizowane będą:

- na zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego,
- na zajęciach z wychowawcą z wykorzystaniem publikacji:
J. Brzezińska-Lauk, E. Kruk-Krymula, K. Nikorowska, Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017.
(<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)
- poprzez wizyty zawodoznawcze

Literatura

1. Brzezińska-Lauk J., Kruk-Krymula E., Nikorowska K., Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017
<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>
2. Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEZiU, Warszawa 2014;
3. <http://euroguidance.pl/ksiazki/>
4. Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów, KOWEZiU, Warszawa 2006
5. Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, KOWEZiU, Warszawa 2004
6. Mapa Karier <https://mapakarier.org/>

KLASY VII-VIII

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 doradztwo zawodowe jest realizowane:

§3 pkt 3 - w klasach VII i VIII szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych, o których mowa w § 2 pkt 4–7, na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, a w przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe również na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia w zawodzie, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy, a także w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy – na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych;

§3 pkt 4 - w klasach VII i VIII szkół podstawowych, w branżowych szkołach I stopnia, liceach ogólnokształcących i technikach, z wyjątkiem szkół dla dorosłych, na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy;

§3 pkt 5 - w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy;

§3 pkt 6 - w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół specjalnych przysposabiających do pracy, szkół policealnych i szkół dla dorosłych, na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem;

§3 pkt 7 - w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego, szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół policealnych i szkół dla dorosłych, w ramach wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe lub w placówkach i centrach, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy.

Cele ogólne:

- Rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów, ograniczeń, predyspozycji, zainteresowań zawodowych i uzdolnień
- Rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych
- Rozwijanie wiedzy o rynku pracy
- Rozwijanie wiedzy zawodoznawczej i wiedzy o rynku usług edukacyjnych
- Kształtowanie umiejętności krytycznej analizy procesów zachodzących na rynku pracy
- Rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji, zasobów i sojuszników sprzyjających planowaniu i realizacji celów edukacyjnych i zawodowych
- Kształtowanie umiejętności planowania ścieżek edukacyjnych i zawodowych, także w kontekście edukacji całościowej
- Rozwijanie kompetencji związanych z procedurami rekrutacyjnymi w obszarze edukacji i rynku pracy
- Przygotowanie do roli możliwych ról na rynku pracy – pracownika, pracodawcy, współpracownika
- Rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie, autoprezentacją
- Rozwijanie kompetencji transferowalnych
- Rozwijanie umiejętności uczenia się

- Kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej
- Redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej

Treści programowe w zakresie doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkół podstawowych – Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe); swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia,
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy,
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;

Zadania w zakresie doradztwa zawodowego realizowane będą poprzez:

- zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego,
- zajęcia w ramach lekcji z wychowawcą z wykorzystaniem publikacji: Dziurkowska A. i in., Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017 (<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>),
- obowiązkowe zajęcia z doradcą zawodowym:

Tematyka zajęć w kl. VII:

Temat zajęć	Czas przeznaczony na realizację
POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	
1. Poznaj siebie! Samoświadomość i samoocena.	45 minut
2. Wszyscy jesteśmy zdolni! Poznanie swoich uzdolnień i predyspozycji. Koncepcja inteligencji wielorakiej Gardnera.	45 minut
3. Jaki jestem? Oto jest pytanie. Identyfikacja swoich mocnych i słabych stron.	45 minut
4. Moje zainteresowania i spędzanie czasu wolnego. Gospodarowanie czasem.	45 minut
5. Dlaczego czasem lepiej w zespole? Praca zespołowa jako przykład kompetencji kluczowej	45 minut
ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	
6. Co to jest rynek pracy i kim jest pracodawca? Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy.	45 minut
7. Od elektryka do kierownika. Grupy zawodów. Zawody deficytowe, „wymierające”, nowe. Zawody przyszłości	45 minut
8. Zawody w moim najbliższym otoczeniu. Drzewo zawodów	45 minut
RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	
9. Co po szkole podstawowej? System edukacji. Ścieżki kształcenia.	45 minut
PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH	
10. Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową? Moje życie za ... lat.	45 minut

Tematyka zajęć w klasie VIII:

Temat zajęć	Czas przeznaczony na realizację
POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW	
1. Moje umiejętności – moje sukcesy. Rozpoznawanie własnych zasobów	45 minut
2. Moje portfolio. Synteza informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób oraz innych źródeł.	45 minut

3. Ograniczenia czy możliwości? Uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia a moje plany edukacyjno-zawodowe.	45 minut
4. Jakie wartości są dla mnie ważne? Wartość pracy i etyki zawodowej.	45 minut
5. Rozpoznaję swoje aspiracje. Aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji	45 minut
ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	
6. Autoprezentacja, czyli sztuka przedstawiania siebie.	45 minut
7. Moje zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców.	45 minut
RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	
8. Informacje w zasięgu ręki, czyli poznaję ofertę szkół ponadpodstawowych.	45 minut
9. Szkoła podstawowa i co dalej? Moja edukacyjna przygoda.	45 minut
PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH	
10. Kim chcę zostać w przyszłości? Planowanie ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej.	45 minut

- indywidualne doradztwo edukacyjno-zawodowe,
- spotkania z dyrektorem Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Świebodzinie i przedstawicielami szkół ponadpodstawowych,
- spotkania z pracodawcami i wizyty zawodoznawcze w zakładach pracy na terenie Świebodzina,
- udział w giełdzie szkół i zawodów/ targach edukacyjnych.

Literatura dla ucznia:

Cottrell S., Podręcznik umiejętności studiowania, Zys i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2007

Covey S., 7 nawyków skutecznego nastolatka, Rebis, Poznań 2011

Górczyński M., Obidniak D., Pfeiffer A., Suliga M., Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego, KOWEZiU, Warszawa 2017

Zawadka M., Chcę być kimś. Cz. 1,2,3, Wydawnictwo Mind&dream 2016

Literatura dla wychowawcy, nauczyciela, doradcy:

Mapa Karier <https://mapakarier.org/>

Chirkowska-Smolak T., Hauziński A., Łaciak M., Drogi kariery. Jak wspomagać rozwój zawodowy dzieci i młodzieży, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011

Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEZiU, Warszawa 2014;

<http://euroguidance.pl/ksiazki/>

Dziurkowska A. i in., Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017

[\(https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/\)](https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/)

Gardner H., Inteligencje wielorakie, MT Biznes, Warszawa 2009

Gladwell M., Poza schematem. Sekrety ludzi sukcesu, Wydawnictwo ZNAK, Kraków 2008

Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów, KOWEziU, Warszawa 2006

Górczyński M., Obidniak D., Pfeiffer A., Suliga M., Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego, KOWEziU, Warszawa 2017

Gut R., Piegowska M., Wójcik B., Zarządzanie sobą. Książka o działaniu, myśleniu i odczuwaniu, Difin, Warszawa 2008

Rosalska M., Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego, KOWEziU, Warszawa 2012

Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, KOWEziU, Warszawa 2004

Santorski J., Konel M., Le Guern B., Prymusom dziękujemy. Nowe spojrzenie na życie i karierę, Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, Warszawa 2007

opracowanie WSDZ

zespół w składzie:

Agnieszka Kałmuk-Dumanowska (koordynator)

Karolina Kwaśniewska – Towściuk

Agnieszka Odwarzny – Malinowska

Ewa Wach